

Komentář pro hodnocení překladu

UMĚLECKÝ TEXT – ORIGINÁL

Typ textu	Datum školního kola	Výchozí jazyk
Umělecký (povídka)	5. listopadu 2025	Němčina
Překladatelské zadání: Přeložte začátek povídky „Mittendrin“, ve které švýcarská spisovatelka Tania Kummer zachycuje v originálních metaforách vývoj milostného vztahu. Jedná se o text ze sbírky povídek „Platzen vor Glück“, která vyšla roku 2006 a doposud nebyla přeložena do češtiny. Úryvek byl mírně krácen a upravován. Rozsah výchozího textu: 309 slov.		

Ihre Beziehung hüpfte wie ein Pingpongball auf grüner Tischplatte über das Netz, das nicht fixiert ist und dauernd verrutscht – aber das macht nichts. Sie sind einander gegenüber großzügig und flexibel mit sich und ihren Gefühlen füreinander. Der Ball springt flink, ist federleicht, da hüpfte kein Auge und kein Wort so leicht hinterher, es hüpfte einem das Herz, wenn man den beiden zusieht!

Doch da! Ein Windstoß, und der Ball ist weg im Gras, im Gebüsch oder doch unter dem Tisch? Da ist er – kullert unbesorgt die Straße hinunter und wird von einem roten Suzuki platt gefahren. Sie eilen zu ihm, außer Atem knien sie vor dem Pingpongball, der eine einzige Delle ist und den sie mit purer Fingerkraft nicht mehr zurechtdrücken können.

So wird ihre Beziehung solider und auch härter, etwas schwerer halt, sie wird wie ein Golfball, ein kleiner, leichter Pingpongschläger reicht da nicht mehr aus. Der lange Golfschläger birgt Abstand, umso mehr müssen sie sich darum bemühen, dass das Gefühl beim Schlagen nicht verloren geht. Sie üben konzentriert und ausdauernd, üben für die Platzreife, es ist die Mühe wert, wie sie finden. Der Ball rollt am Anfang immer ein bisschen am Loch vorbei, ist immer ein bisschen daneben, doch das wird besser mit der Zeit: Sie versenken jeden Ball, manchmal nur würden sie gern vor dem Loch sitzen bleiben und sich ausruhen, anstatt den Ball aus dem Loch zu klaben und weiterzuspielen.

Sie beginnen zu reisen, reisen zu internationalen Tummelplätzen für Golfspieler, im Flugzeug liest man gerne ein Magazin, während der andere schläft. Bald büßt jedoch der Golfball sein reines Weiß ein, er färbt sich gelb und ihm wachsen Haare. Als Tennisball fleckt er vor und hinter dem Netz am Boden ab, wird von oben bis unten durchgeschlagen, mit dem dreckigen Filz ist es um den Spaß geschehen, es geht um die Wurst und darum, wer gewinnt. [...]

PŘEKLAD VYTVOŘENÝ UMĚLOU INTELIGENCÍ

Jejich vztah poskakuje jako pingpongový míček po zeleném stole, přes síť, která není pořádně připevněná a neustále se posouvá – ale to nevadí. Jsou k sobě velkorysí, shovívaví a pružní, jeden i druhý, stejně tak ve svých citech. Míček skáče čile, lehce jako pírko, sotva ho oko stačí sledovat, sotva slovo pojmenovat. A srdce poskočí radostí, když se na ty dva díváš!

Jenže – vítr! Jeden náraz, a míček je pryč: zmizel v trávě, v křoví, nebo snad pod stolem? A tam – kutálí se bezstarostně po silnici, dokud ho nerozplácne červené Suzuki. Spěchají za ním, udýchaní klekají k zemi – před pingpongovým míčkem, který je teď jen jedna jediná promáčklin. Snaží se ho narovnat, ale marně: prsty už mu kulatost nevrátí.

Okomentoval(a): [A1]: V kontextu celkové metaforby by bylo možné i specifikovat – „lehce poskakuje/poletuje“

Okomentoval(a): [A2]: Nebo „po zelené desce stolu“

Okomentoval(a): [A3]: „sítěku“ („síť“ je spíš při tenisu)

Okomentoval(a): [A4]: Jiné sloveso (?) Např. „věčně popojíždí“ (?)

Okomentoval(a): [A5]: Konec věty musí být formulován jinak, lze přeložit i volněji. Návrh: „Jsou k sobě velkorysí, shovívaví a připravení naladit své city jeden na druhého.“

Okomentoval(a): [A6]: 1. Zde by mělo být zachováno opakování slovesa „hüpfen“ – je záměrné, vytváří jazykovou figuru. 2. „skákat jako pírko“ je zvláštní srovnání, metaforicky „nesedí“. (Přídavné jméno „federleicht“ funguje v něm. trochu jinak). Ocenila bych každý pokus o trochu volnější překlad, který by nebyl stylisticky klopotný a vystihoval alespoň přibližně zprostředkovaný jazykový obraz.

Návrh: „Míček čile skáče, lehce poletuje přes síť, pohled i slova vždy o skok zaostávají, jen srdce při pohledu na ně poskočí ve správném rytmu.“

Okomentoval(a): [A7]: Alternativně: „Ale najednou – ...“ „Ale zničehonic – ...“ apod.

Okomentoval(a): [A8]: „Náraz“ větru už je hodně intenzivní. Upřednostnila bych „závan“, klidně i „zafoukání“.

Okomentoval(a): [A9]: v originále je „doch“, což naznačuje něco spíš předpokládaného. Návrh: „...nebo přece jen pod stolem?“

Okomentoval(a): [A10]: „A tam“ zní divně. Spíše např.: „Tady je!“

Okomentoval(a): [A11]: „rozplácnout“ bych užila spíš u těsta nebo něčeho do čeho plácám rukou (či plácačkou). Návrh: „dokud...nepřeválcuje“ (?)

Okomentoval(a): [A12]: Nebo „rozběhnou se k němu“

Okomentoval(a): [A13]: Kolokaci „klekat k zemi“ v češ. nepoužíváme. (Spíše „klanět se k zemi“) Návrh: „Rozběhnou se k přejetímu míčku, ze kterého zbyla jen promáčkliná placka, bez dechu k němu pokleknou, vezmou ho do dlaně a rychle zjistí, že mu sami nikdy nedokáží vrátit původní tvar.“

A tak se jejich vztah změní – je pevnější, ale i tvrdší. Těžké. Už to není pingpongový míček, je z něj golfový. Malá pálka nestačí, musejí sáhnout po dlouhém železe. Ta délka přináší odstup – a o to víc se musí snažit, aby při každém úderu nezmizel cit. Trénují vytrvale, s plnou pozorností, chtějí získat svou „zelenou kartu“. A stojí to za to, jak sami říkají.

Zpočátku se míček vždy trochu odkutálí vedle jamky, vždy o kousek mine cíl. Ale s časem se to zlepšuje: jeden po druhém mizí v jamce. Někdy by však raději zůstali sedět právě tam, před tou dírou, a jen si odpočinuli – místo aby míček znovu vytahovali a hráli dál. Začnou cestovat – za golfem, po světě. V letadle si jeden čte časopis, zatímco druhý spí.

Golfový míček ale brzy ztrácí svou bělost, žloutne – a obrůstá chloupky. Ted' už je z něj tenisák. Poskakuje po zemi, před i za sítí, bitý ze všech stran. A s tím špinavým filcem mizí i radost – teď už jde o všechno. O výsledek. O to, kdo vyhraje. [...]

Okomentoval(a): [A14]: Slovesný vid – spíš „ztěžkne“.

Okomentoval(a): [A15]: Tyto dvě věty bych formulovala v souladu s výchozím textem jinak. Návrh: „Ztěžkne. Je z něj golfový míček, na ten už lehká pingpongová pálka nestačí.“

Okomentoval(a): [A16]: „délka přináší odstup“ je klopotná kolokace – čiší z ní interference. Návrh: „S dlouhou golfovou holí se bezprostřední kontakt s míčkem vytrácí, o to víc se musejí snažit, aby ho odpálili s citem.“

Okomentoval(a): [A17]: Spíše „soustředěně“.

Okomentoval(a): [A18]: Ano – soutěžící si budou muset dohledat. (Je to ale jediná reálie) Jedná se o *dokument*, který hráče opravňuje hrát golf na mistrovském golfovém hřišti. Píše se s velkým písmenem. Nevadila by ani drobná explicitace – viz návrh v překladu níže.

Okomentoval(a): [A19]: „finden sie“
Návrh: „A jsou přesvědčení, že to stojí za to.“

Okomentoval(a): [A20]: „trochu odkutálí vedle jamky“ zní zvláště
Návrh: „Zpočátku se míček pokaždé prokutálí kolem jamky, vždy o kousek mine cíl.“

Okomentoval(a): [A21]: „časem“

Okomentoval(a): [A22]: Zde je posun i na významové rovině – překlad sugeruje jednu jamku, ve které míčky mizí.
Návrh: „Ale časem se zdokonalují, až dostanou do jamky každý míček na první úder.“

Okomentoval(a): [A23]: Zbytečně zdůrazněno.
Návrh: „Jen by si někdy rádi u té jamky jednoduše jen tak sedli a odpočinuli – najednou se jim nechce vydlobávat z ní míček a pokračovat ve hře.“

Okomentoval(a): [A24]: Zohlednit v překladu „Tummelplätze“?
Návrh: „Začnou cestovat po světě, navštěvovat proslulé golfové ráje.“

Okomentoval(a): [A25]: Zde možná spíše: „záhy“

Okomentoval(a): [A26]: Možná by bylo lepší přeložit zde volněji – návrh: „plstnatí“ (?) (Asi bychom neřekli, že tenisák „má chloupky“).

Okomentoval(a): [A27]: „Mění se v tenisák.“

Okomentoval(a): [A28]: Ocenila bych jakýkoli volnější překlad. Návrh: „Sráží ho přes síť do špinavé antuky, schytává ránu za ranou.“

Okomentoval(a): [A29]: Spíše idiomatically: „...jde legrace stranou“ nebo „teď už jdou žerty stranou“

Okomentoval(a): [A30]: To v originále není. Vynechat.

NÁVRH PŘEKLADU VYTVOŘENÝ ČLOVĚKEM

Jejich vztah poskakuje jako pingpongový míček po zelené desce stolu, sem a tam přes síťku, která není pořádně připevněná a věčně popojíždí – ale to nevadí. Jsou k sobě velkorysí, shovívaví a připravení naladit své city jeden na druhého. Míček čile skáče, lehce poletuje přes síťku, pohled i slova vždy o skok zaostávají, jen srdce při pohledu na ně poskočí ve správném rytmu.

Ale zničehonic – vítr! Jeden prudší závan, a míček je pryč: zmizel v trávě, v křoví, nebo přece jen pod stolem? Tady je! Kutálí se bezstarostně po silnici, dokud ho nepřeválcuje právě projíždějící červené Suzuki. Rozběhnou se k přejetímu míčku, ze kterého zbyla jen promáčklá placka, a bez dechu k němu pokleknou. Vezmou ho do dlaně a rychle zjistí, že mu sami nikdy nedokáží vrátit původní tvar.

A tak se jejich vztah změní – je pevnější, ale i tvrdší. Ztěžkne do golfového míčku, na ten už lehká pingpongová páčka nestačí. S dlouhou golfovou holí se bezprostřední kontakt s míčkem vytrácí, o to víc se musejí snažit, aby ho odpalovali s citem. Trénují vytrvale, soustředěně, chtějí získat svou „Zelenou kartu“, golfovou zkoušku způsobilosti. A jsou přesvědčení, že to stojí za to. Zpočátku se míček pokaždé prokutálí kolem jamky, vždy o kousek mine cíl. Ale časem se zdokonalují, až dostanou do jamky každý míček na první úder. Jen by si někdy rádi u té jamky jednoduše jen tak sedli a odpočinuli – najednou se jim nechce vydloubávat z ní míček a pokračovat ve hře. Začnou cestovat po světě, navštěvovat proslulé golfové ráje. V letadle si většinou jeden čte časopis, zatímco druhý spí.

Golfový míček ale záhy ztrácí svou bělost, žloutne a plstnatí. Mění se v tenisák. Sráží ho přes síť do špinavé antuky, schytává ránu za ranou. A s tím špinavým filcem jdou žerty stranou. Teď už jde o všechno. O to, kdo vyhraje. [...] *(Alternativně např.: Vyhrává jen jeden.)*

ODBORNÝ TEXT – ORIGINAL

Typ textu	Datum školního kola	Výchozí jazyk
Odborný historický	5. listopadu 2025	Němčina
Překladatelské zadání: Přeložte odborný text o počátcích produkce německých „lidových vozů“ označovaných jako „Volkswagen“. Jedná se o odstavec z odborné knihy „Technik in Deutschland“. Zdroj: RADKAU, Joachim. Technik in Deutschland. Vom 18. Jahrhundert bis heute. Frankfurt/Main: Campus Verlag, 2008, s. 317. Text byl mírně upraven, délka: 215 slov.		

Der Ruf nach einem „Volksauto“ ertönte schon in den ersten Jahren nach 1900 und wurde in den zwanziger Jahren unter dem Eindruck Henry Fords zu einem Leitmotiv der Autopublizistik. Aber auf viele Autofreunde wirkten die Billigwagen, die immer wieder auf den Markt kamen, wie Missgeburten und Autokarikaturen. Das erfolgreichste Auto der Weimarer Republik, der Opel „Laubfrosch“, war ein nachgebauter Citroën; aber auch dieser schon mit Fließband hergestellte Wagen, der zeitweise den Produktionsrekord von 100 Stück pro Tag erzielte, wurde kein wirkliches „Volksauto“. Wenn deutsche Autoproduzenten ein „Volksauto“ herauszubringen suchten, kamen sie aus dem Dilemma nicht heraus, dass ein Auto in der Regel eben nicht aus reinen Nützlichkeitsabwägungen, sondern aus Faszination gekauft wurde: Und die konnte ein Kleinwagen nicht bieten, während er für einen nüchtern rechnenden Normalverdiener immer noch viel zu teuer war. Diese Einsicht war im Gros der deutschen Autoindustrie tief verwurzelt. Aus der Rückschau verblüfft es, wie hartnäckig sich die Branche noch nach 1933 gegen den Volkswagen-Plan des NS-Diktators sträubte, trotz der faustdicken Schmeicheleien und großartigen Versprechungen, die ihr von dem neuen Regime entgegengebracht wurden. Das NS-Regime musste die Volkswagen-Produktion in eigene Regie nehmen. Die Resistenz der Branche beruhte auf einer realistischen Markteinschätzung: Trotz massiver NS-Propaganda blieb die Zahl der potentiellen Kunden weit unter der Zahl, die die Produktion des „Volksautos“ rentabel gemacht hätte.

PŘEKLAD VYTVOŘENÝ UMĚLOU INTELIGENCÍ

Volání po „lidovém autě“ se ozývalo už v prvních letech po roce 1900 a ve dvacátých letech se – pod dojmem Henryho Forda – stalo ústředním motivem automobilové publicistiky. Mnoha automobilovým nadšencům však levné vozy, které se znovu a znovu objevovaly na trhu, připadaly jako znetvořené výtvary a karikatury automobilu.

Nejúspěšnějším autem Výmarské republiky byl Opel „Laubfrosch“, kopie Citroënu; ale ani tento vůz, který už byl vyráběn na montážní lince a dosáhl dočasně výrobního rekordu 100 kusů denně, se nestal skutečným „lidovým autem“. Když se němečtí výrobci automobilů pokoušeli uvést na trh „lidové auto“, nedokázali se vymanit z dilema, že se auto obvykle nekupuje z čistě užitkových důvodů, ale z fascinace – a tu malý vůz nabídnout nemohl, zatímco pro střízlivě uvažujícího průměrného výdělečně činného člověka byl stále příliš drahý.

Okomentoval(a): [A31]: V tomto typu odborného textu, pokud je v uvozovkách odkazováno na „Volksauto“, rozhodně spíše „lidový automobil“ nebo „lidový vůz“. V obecných výpovědích typu „lidé si auto obvykle nekupují z čistě praktických důvodů“ může zůstat „auto“. (V češtině je na rozdíl od něm. „auto“ stále ještě hovorově příznakové.)

Okomentoval(a): [A32]: Stylisticky lépe: „zaznívalo již“

Okomentoval(a): [A33]: „pod dojmem“ ne. Spíše „pod vlivem“ nebo přeformulovat. Návrh: „... ve dvacátých letech se díky úspěchu automobilek Henryho Forda stalo...“

Okomentoval(a): [A34]: V tomto kontextu lépe „opakovaně“

Okomentoval(a): [A35]: „znetvořené výtvary“ spíše ne. Návrh: „nepodařené výtvary“. Možná i expresivně „nepodařené křápy“. (Výraz „Missgeburten“ je také hodně expresivní.)

Okomentoval(a): [A36]: Přesněji: „což byl vlastně licenčně vyráběný Citroën“

Okomentoval(a): [A37]: Naopak: „dočasně dosáhl“

Okomentoval(a): [A38]: „vymanit se z dilema“ je velmi nezvyklá kolokace. Volněji, např.: „...nezohlednili skutečnost, že...“ (Pokud doslovněji, tak s jiným slovesem, např. „...nedokázali vyřešit dilema, totiž že většina lidí nekupuje...“)

Okomentoval(a): [A39]: Upřednostnila bych životný podnět - viz návrh níže.

Okomentoval(a): [A40]: Nepěkná kolokace, spíše „z praktických důvodů“

Okomentoval(a): [A41]: „kupovat auto z fascinace“ je chybná reke. Je třeba přeformulovat. Návrh: „...“, ale že významnou roli hraje také fascinace...“

Okomentoval(a): [A42]: „nabídnout fascinaci“ je velmi zvláštní kolokace. Spíše „... a tu malý vůz vzbudit nedokázal.“ (Jako např. „vzbudit nadšení“, nikoli „nabídnout nadšení“)

Okomentoval(a): [A43]: „zatímco“ v adversativním významu zde příliš „nesedí“. Navíc je příliš dlouhá a klopotná nominální konstrukce „průměrného výdělečně činného člověka“ Návrh: „Zároveň byl ale pro střízlivě uvažujícího zákazníka s průměrným výdělkem stále příliš drahý.“

Toto poznání bylo v německém automobilovém průmyslu hluboce zakořeněné. Při zpětném pohledu překvapuje, jak tvrdošíjně se odvětví i po roce 1933 bránilo Hitlerovu plánu na výrobu Volkswagenu – navzdory okázalým lichotkám a velkolepým slibům, které mu nový režim předkládal. Nacistický režim nakonec musel výrobu „lidového vozu“ převzít do vlastní správy. Odpor automobilového průmyslu byl založen na realistickém zhodnocení trhu: navzdory masivní nacistické propagandě zůstával počet potenciálních zákazníků daleko pod úrovní, která by výrobu „lidového auta“ učinila ziskovou.

NÁVRH PŘEKLADU VYTVOŘENÝ ČLOVĚKEM

Volání po „lidovém automobilu“ zaznívalo již v prvních letech po roce 1900 a ve dvacátých letech se díky úspěchu automobilek Henryho Forda stalo ústředním motivem automobilové publicistiky. Mnoha automobilovým nadšencům však levné vozy, které se opakovaně objevovaly na trhu, připadaly jako nepodařené výtvary a karikatury automobilu.

Nejúspěšnějším automobilem Výmarské republiky byl Opel „Laubfrosch“, což byl vlastně licenčně vyráběný Citroën; ale ani tento vůz, který už byl vyráběn na montážní lince a dočasně dosáhl výrobního rekordu 100 kusů denně, se nestal skutečným „lidovým automobilem“. Když se němečtí výrobci pokoušeli uvést na trh „lidový vůz“, nezohlednili skutečnost, že lidé si auto obvykle nekupují z čistě praktických důvodů, ale že významnou roli hraje také fascinace – a tu malý vůz vzbudit nedokázal. Zároveň byl ale pro střízlivě uvažujícího člověka s průměrným výdělkem stále příliš drahý.

Většina producentů německého automobilového průmyslu se z těchto zkušeností důkladně poučila. (Nebo doslovněji, např.: Zjištění, že levný lidový vůz nemůže být úspěšný, zůstalo v myšlení většiny německých producentů hluboce zakořeněno.) Při zpětném pohledu překvapuje, jak tvrdošíjně se toto odvětví i po roce 1933 bránilo Hitlerovu plánu na výrobu „lidového automobilu“, který se později proslavil jako „Volkswagen“. Ačkoli si nacistický režim vlastníky automobilek předcházal a snažil si je naklonit různými sliby, musel se nakonec výroby „lidového vozu“ ujmout sám. Odpor automobilového průmyslu vycházel z realistického zhodnocení trhu: navzdory masivní nacistické propagandě zůstával počet potenciálních zákazníků/kupců daleko pod hranicí, díky níž by výroba „lidového automobilu“ byla zisková/rentabilní.

Okomentoval(a): [A44]: „poznání bylo...hluboce zakořeněné“ nezní česky. Nějak přirozeněji bych přeformulovala. Návrh: „Většina producentů německého automobilového průmyslu se z těchto zkušeností důkladně poučila.“

Okomentoval(a): [A45]: „toto odvětví“

Okomentoval(a): [A46]: Byla by možná i explicitace, aby byl zřejmý vztah mezi pojmy „lidové auto“ a Volkswagen. Návrh: „...Hitlerovu plánu na výrobu „lidového auta“, které se později proslavilo jako „Volkswagen“...“

Okomentoval(a): [A47]: Celá fráze „navzdory okázalým lichotkám a velkolepým slibům, které mu (odvětví!) nový režim předkládal.“ („převzít do vlastní správy“ navíc není šťastný překlad frazeologismu „in eigene Regie nehmen“) Je nutné kompletně přeformulovat. Návrh: „Ačkoli si nacistický režim vlastníky automobilek předcházal a snažil si je naklonit různými sliby, musel se nakonec výroby „lidového vozu“ ujmout sám.“

Okomentoval(a): [A48]: Spíše: „Odpor ... vycházel z“

Okomentoval(a): [A49]: Zde spíše „pod hranicí“

Okomentoval(a): [A50]: Zavání germanismem - příliš doslovný překlad. . Návrh: „..., díky níž by výroba „lidového automobilu“ byla zisková.“